

Το υπέρλογο μυστήριο της Ενανθρωπήσεως του Λόγου (Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσία](#)



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/22mKLBu>]

Κατά συνέπεια, η χριστιανική πίστη, ο Χριστιανισμός παίρνει την ακόλουθη θέση, δια του στόματος των Πατέρων, όσον αφορά τη σιωπή του ανθρώπου μπροστά στο υπερβατικό γεγονός της θείας ενανθρώπησης: Πρώτον, αναγνωρίζει πως ο νους, δηλαδή το έλλογον, αποτελεί το μεγαλύτερο δώρο του Θεού στον άνθρωπο. Δεύτερον, βεβαιώνει πως ο νους σκοτίζεται και δεν δύναται να γνωρίζει και να εξηγεί αλήθειες τέτοιου είδους. Ο νους τελικά, μπορεί και πρέπει να μορφώνεται, να βοηθάται και να αναγεννάται δια της πίστεως, προκειμένου να δύναται να προσεγγίζει τέτοιου είδους θέματα. Η πίστη και η Εκκλησία βεβαιώνουν μόνο αυτό το ανείπωτο, το χωρίς προηγούμενο και αδύνατο για τον εκπεσμένο νου μας γεγονός που συνέβη μια και μόνο φορά, όταν ο ίδιος ο Θεός εμφανίστηκε στη γη ως άνθρωπος. Έτσι, η πίστη στην ενανθρώπηση του Λόγου του Θεού δεν εξαρτάται από το κατά πόσο το γεγονός είναι « δυνατόν » ή « αδύνατον ». Οι ίδιοι οι Πατέρες της Εκκλησίας, όπως αναφέραμε στην αρχή αυτού του κεφαλαίου, χαρακτηρίζουν το γεγονός « ξένον » και « παράδοξον ».



Μάλλον, η πίστη αυτή εξαρτάται αποκλειστικά από το κατά πόσο εμείς πιστεύουμε ότι ο Χριστός είναι ο Θεός που έχει έλθει στον κόσμο, σε μας « δι' ἡμᾶς καί διὰ τὴν ὑμετέραν σωτηρίαν ». Αν το πιστεύουμε αυτό, τότε καθίσταται πια δυνατόν για μας να κατανοήσουμε, όχι κυρίως με τη λογική μας, το μυστήριο της παρθενικής γέννησης Του. Η ελεύθερη απόφαση του Θεού να δημιουργήσει τον νέο άνθρωπο και η ελεύθερη αποδοχή αυτού του δώρου είναι το νόημα της πίστης μας. Ο Θεός κατέρχεται από τον ουρανό έτσι, ώστε να ανεβεί ο άνθρωπος εκεί. Με αρρωστημένο το νου του από λαγνεία, ο άνθρωπος σπαταλά την επιθυμητή του δύναμη στην ηδονή, που τα φαινόμενα και τα νοούμενα προσφέρουν στο σαρκικό πόθο. Όμως, όπως θα δούμε και παρακάτω, « τα φαινόμενα έχουν ανάγκη από τον Σταυρό, δηλαδή από τη νέκρωση της σάρκας και τα νοούμενα χρειάζονται ταφή, την τέλεια δηλαδή ακινησία των ενεργειών του νου [42] ». Όσο το σαρκικό φρόνημα πεθαίνει, τόσο επιτυγχάνεται η κάθαρση του νου, της διάνοιας και των αισθήσεων, τόσο τα φαινόμενα και τα νοούμενα αποκαλύπτονται στις πραγματικές τους διαστάσεις, έχοντας πάνω τους την αίγλη της θεότητας. Σ' αυτά τα πλαίσια

καταξιώνεται και η μελέτη των θείων πραγμάτων. Όπως είναι κατανοητό, αυτή αποκτά το πραγματικό της περιεχόμενο και ορθό προσανατολισμό μόνο εν Αγίω Πνεύματι. Το Άγιο Πνεύμα είναι αυτό που προάγει την προσπάθεια του ανθρώπου να ανταποκριθεί στο κάλεσμα του Θεού και να αναπτύξει μια ζώσα και υπαρξιακή σχέση μαζί Του. Το Άγιο Πνεύμα καθιστά το νου του ανθρώπου δεκτικό στις θείες αλήθειες, θεόμορφο και ικανό να θεολογήσει[43].

Το πιο ενδεικτικό στοιχείο της ποιμαντικής αυτογνωσίας των Πατέρων συνίσταται στην αλήθεια ότι αυτά θεολογούν και ποιμαίνουν τους Χριστιανούς με την ιδιαίτερη χάρη του Αγίου Πνεύματος. Αυτό φώτιζε την καθαρή τους διάνοια, για να θεολογούν ορθά πάνω σε δυσνόητα ή και τελείως ακατανόητα πράγματα και να προσανατολίζουν το ποίμνιό τους στη σωστή οδό σωτηρίας. Με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος ποιμαίνουν οι Πατέρες τα λογικά πρόβατα του Χριστού και τα καθοδηγούν έν Χριστῷ. Η ποιμαντική τους διακονία είναι αναμφισβήτητα αποτέλεσμα έλλαμψης του Αγίου Πνεύματος στις κεκαθαρμένες ψυχές τους. Εξάλλου σε κείμενα των Πατέρων, που αποτελούν τον καθρέφτη της ποιμαντικής τους δράσης, εκφράζεται πολύ συχνά, αν όχι σε κάθε βήμα, η εσωτερική βεβαιότητα πως η είσοδος στην αλήθεια και η αναγωγή σ' αυτή γίνεται με τη βοήθεια και το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος. Είναι χαρακτηριστική και αντιπροσωπευτική και των υπολοίπων Πατέρων η δήλωση του ιερού Χρυσοστόμου στην ομιλία του « εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ » πως τα όσα θα προσφέρει στους αναγνώστες του αποτελούν προσφορά της χάρις του Θεού και θα λεχθούν για την ωφέλειά τους[44].

Αυτή η θεία έλλαμψη, που προϋποθέτει την σωματική και πνευματική κάθαρση και τον εξαγιασμό του νου, έδινε στους αγίους Πατέρες τη δύναμη να θεολογούν και να δογματίζουν χωρίς πλάνες και αιρετικές αποκλίσεις. Πρέπει, κλείνοντας, να τονίσουμε πως η συμβολή των Πατέρων στην εμπειρία και γνώση της αλήθειας δεν ήταν ένα γεγονός αυτόνομο και ανεξάρτητο αλλά συνέχεια και διεύρυνση μιας πραγματικότητας, που παρέχεται στην Αγία Γραφή. Οι Πατέρες, λοιπόν, θεολόγησαν με τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος έχοντας ως θεμέλιο τη γραφή. Το ουσιαστικό τους έργο δεν ήταν άλλο από τον υπομνηματισμό επί εκφάνσεων της αλήθειας που απαντούν στην Αγία Γραφή. Για να ερμηνεύσουν διάφορα γεγονότα, όπως την κίνηση του αστέρος της Βηθλεέμ ή τον χρόνο γέννησης του Χριστού, στηρίζονται πάντοτε στην Αγία Γραφή και επικαλούνται τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος για να κατανοήσουν τον θησαυρό που αυτή κρύβει μέσα της. Και αυτό γιατί στη συνείδηση των Πατέρων η Γραφή αποτελεί το θεόπνευστο βιβλίο που εκφράζει τη μοναδική και γνήσια πραγματικότητα[45]. Η κάθαρση των αισθήσεων σε συνδυασμό με το φωτισμό του αγίου Πνεύματος καθιστούν τον άνθρωπο ικανό να κατανοήσει την πραγματικότητα αυτή. Και οι Πατέρες

εφαρμόζοντας και προτείνοντας την αλήθεια αυτή δεν ήταν παρά πνευματικές ακτίνες της Αγίας Τριάδος, που διαθλώνται στο κάτοπτρο του αγίου βίου του προς όλους εμάς.

[Συνεχίζεται]

[42] «Τά φαινόμενα πάντα δείται σταυροῦ· τῆς τῶν ἐπ’αὐτοῖς κατ’αἴσθησιν ἐνεργουμένων ἐπεχούσης την σχέσιν, ἔξεως· τά δέ νοούμενα πάντα, χρήζει ταφῆς· τῆς τῶν ἐπ’αὐτοῖς κατὰ νοῦν ἐνεργουμένων ὀλικῆς ἀκίνησις» : Μαξίμου Ομολογητοῦ, *Κεφάλαια Σ’ περὶ θεολογίας καὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ Θεοῦ*, PG 90, 1108 B. Βλ. σχ. Μπετσάκος, Β. 2005. Τα πάθη της φύσης και του προσώπου στον Αριστοτέλη και τον Μάξιμο Ομολογητή. *Σύναξη 1* : 16, Φεβρουάριος. Βλ. σχ. του ιδίου. Βασικές αρχές της κοσμολογίας του Μαξίμου του Ομολογητοῦ. http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/betsakos_kosmologia.html.

[43] «...Ο ἄν-θρωπος καθίσταται ικανός να αναχθῇ εἰς το υπέρκαλον θέαμα, όταν εἰσαχθῇ ὄχι ἐξωτερικῶς ἀλλὰ εσωτερικῶς διὰ το ενοικούντος Αγίου Πνεύματος-τος εἰς την θείαν ἐπίγνωσιν, αφοῦ προηγουμένως διὰ της καθαρότητος ἀπὸ τα πάθη καταστή δεκτικός της φωτιστικῆς χάριτος τοῦ Αγίου Πνεύματος...» π. Ζήσης, Θ. 1997. *Ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις πατρῷσι. Ἀρχές καὶ κριτήρια τῆς Πατερικῆς Θεολογίας*, Θεσσαλονίκη: Βρυέννιος. <http://www.impantokratoros.gr/theodoros-zisis-agio-pneuma.el.aspx>. (10 Δεκ. 2015).

[44] « μάλλον δέ, ἅπερ ἂν ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις δῶ λεχθῇντι διὰ τὴν ὠφέλειαν τὴν ὑμετέραν » : Ιωάννη Χρυσοστόμου, *εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, PG 49, 351

[45] Παπαδόπουλος, Στ. 1982. *Ἐννοια, σημασία και κύρος τοῦ πατρός και διδασκάλου. Πατρολογία, τόμ. Α’*. Αθήνα : Γρηγόρης, σσ. 13-21. Βλ. σχ. www.myriobiblos.gr.